

Orbán Dezső

Tücsök és hangya, avagy kinek van igaza

Elmélkedés egy La Fontaine-fabula kapcsán

Isten teremtő és gondviselő Atya – aki a teremtést és a gondviselést tökéletes, örökkévaló, mindenható törvényei által valósítja meg. Csak mi, emberek lehetünk tudatosan munkatársai az új-játeremtés általi gondviselésben.

A teremtő Atya dicsőségét, ésszel föl nem fogható bölcsességét nemcsak az égboltozat hirdeti, hanem a földi élővilág csodálatos sokszínűsége, az, ahogy minden faj, minden élőlény élni, fennmaradni akar, s ehhez igyekszik megtalálni a legeredményesebb stratégiát (alkalmazkodást).

A virágok színükkel és illatukkal, a méhek és a hangyák szorgalmukkal, a madarak tájékozódási képességükkel és fészekrakó tudományukkal, a ragadozó állatok leleményességükkel és erejükkel biztosítják fajuk számára a fennmaradást. A hangyáktól és a méhektől szorgalmat, a fecskéktől fészekrakást lehet tanulni. Az állatokba belekódolta a gondviselés az otthonteremtés ösztönét a szorgalom, a hozzáértés által.

Az emberre nézve is érvényes ez, mert az embert emberré éppen a munka, a megélhetés keresése, az otthonteremtés szorgalma tette. Az ember csak akkor tudja betölteni Istentől kapott hivatását, ha szüntelen pallérozza

értelmét, érzővé teszi szívét és szorgalmat tanul a hangyától. A tudás hatalom. A tudást csak szorgalmas tanulásal lehet megszerezni, mert a tanulás is munka. Mégis, sajnálatosan sokan tudatlanul szembeállítják a szellemi munkát a fizikaival, az előbbi rovására.

A romániai forradalom utáni bukaresti bányászdúlások idején (1990-ben), amikor az egyetem téri diák-tüntetés az államelnök felhívására a „hős” bányászok szétverték, ezt skandalálták: „Mi nem tanulunk, mi dolgozunk!” Mennyire tipikus példája ez a szellemi bunkóságnak, lelki barbarizmusnak!

Ezt a tudás- és kultúramegvető primitivizmust sugallja a fizikai munkát dicsőítő, közismert La Fontaine-i fabula, a tücsök és a hangya meséje.

Az egész nyáron szorgalmasan robotoló hangyához télvíz idején beállít a tücsök, elemőzsiát koldulva. A hangya kérdezi: – Miért nincs élelmed, mit tettél a nyáron? – Muzsikáltam – felelte a tücsök. – Muzsikáltál? Most táncolj hozzám, barátom! – válaszolta gúnyosan a hangya.

E mese kapcsán feltevődhet a kérdés: Kinek volt igaza? Látszatra a hangyának, hisz munka nélkül nincs élelem, s aki nem dolgozik, az ne is egyék! De

csak látszatra, mert a muzsikálás is munka.

Van-e a legtöbbször láthatatlan, megfoghatatlan szellemi munkának és az azt végző értelmiségieknek, írástudóknak, művészeknek becsülete, munkájuknak értékelése, értelme? A sokszor kegyetlen látszat ellenére azt válaszolom, hogy van! Mert a szépérezék, a dal, az ének, a tánc, a költészet, szobrászat, festészet Isten láthatatlan ujjlenyomata bennünk, melyek széppé, elviselhetővé teszik az életet.

Akik a tudományt művelik, akik tanulnak és tanítanak, akik tücsök módjára dalolnak, azok a jószágos Atyaisten munkájában segédkeznek. Nem véletlen nevezte Széchenyi a tanítókat a nemzet napszámosainak, olyan napszámosoknak, akiket a legnagyobb tanítómester, Isten küld a lelkek szántóföldjére, hogy elvessék a műveltség magvait.

Visszatérve a fabula kapcsán a szellemi- és a fizikai munka értékelésére,

felvetődhet bennünk egy újabb kérdés: Vajon mi ér többet, a fizikai vagy a szellemi munka, vajon ki értékesebb, a kubikus-e vagy a muzsikus? Bár ez a kérdés is kissé erőltetett, hisz minden hasznos munkának megvan a maga értéke, melyet nem von le semmilyen összehasonlítás.

Azt azonban kijelentem, teljes meggyőződéssel, hogy a szellemi munka magasabb rendű a fizikainál, hisz azt minden esetben megelőzi, meghatározza. Pl. egy tudós, egy hegedűművész egymagában ezer kubikus (kőfejtő) munkájánál értékesebbet végez, ha nem is hasznosabbat. Mellesleg, a hangya is megfélekedezett arról, amikor a tücsköt megalázva elutasította, hogy amíg ő úgymond robotolt napestig, addig a tücsök ingyen muzsikálva andalította álomra őt.

A mesemondó Elek apó kijelentésével zárom elmélkedésemet: „Csak az a valamennyire egész ember, akinek könnyű a toll, s nem nehéz a kasza.”

Punky Monkey